

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра фінансів

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

_____
(підпис)

Олег ШЕРЕМЕТ
(ім'я та прізвище)

«__» _____ 2022 р.

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____
(підпис)

Лада ШІРІНЯН
(ім'я та прізвище)

«__» _____ 2022 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування
на тему: **Внутрішні джерела фінансування підприємства та напрями їх диверсифікації**

Виконав: здобувач 4 курсу, групи 12

Кухаренко Павло Олександрович
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____
(підпис)

Керівник: Кулинич Юрій Михайлович
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____
(підпис)

Рецензент Наталія Кудренко
(ім'я та прізвище)

_____
(підпис)

Я, як здобувач Національного університету харчових технологій, розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я, не надавав і не одержував недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач _____
(підпис)

Київ – 2022р.

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
I	Кулинич Ю. М.		
II	Кулинич Ю. М.		

7. Дата видачі завдання 31 січня 2022 року**КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН**

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Вибір теми, написання заяви і узгодження плану кваліфікаційної роботи з керівником	31.01.2022	
2	Робота над 1-м розділом та перевірка керівником	28.02.2022	
3	Робота над 2-м розділом та перевірка керівником	28.03.2022	
4	Робота над 3-м розділом та перевірка керівником	25.04.2022	
5	Оформлення роботи і подання керівникові для проходження попереднього захисту	03.05.2022	
6	Попередній захист	10.05.2022	
7	Подання кваліфікаційної роботи з підтвердження керівника на перевірку академічного плагіату.	17.05.2022	
8	Доопрацювання кваліфікаційної роботи після попереднього захисту та перевірки на плагіат, узгодження змісту доповіді та презентації з керівником, отримання відзивів на роботу	24.05.2022	
9	Підпис остаточного варіанту роботи завідувачем кафедри	03.06.2022	

Здобувач

_____ (підпис)

Кухаренко П. О.
(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ (підпис)

Кулинич Ю. М.
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Кухаренко П. О. «Внутрішні джерела фінансування підприємства та напрями їх диверсифікації»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування. Національний університет харчових технологій, Київ, 2022.

Кваліфікаційна робота присвячена розв'язанню теоретичних, методичних та практичних проблем щодо вдосконалення структури внутрішніх джерел фінансування підприємства.

Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, переліку використаних джерел та додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми, сформульовано завдання дослідження, визначено об'єкт та предмет дослідження.

В першому розділі розкрито теоретичні аспекти щодо формування і використання внутрішніх джерел фінансування підприємства, їх сутність, особливості формування і використання та надано загальну характеристику, а також проаналізовано основні напрями діяльності підприємства.

Другий розділ присвячено аналізу, вдосконаленню та диверсифікації внутрішніх джерел фінансування підприємства, оцінці його фінансового стану та обґрунтуванню напрямів щодо вдосконалення структури внутрішніх джерел фінансування даного підприємства.

***Ключові слова:** фінансування, капітал, власний капітал, фінансовий стан, диверсифікація, фінансовий результат, дивіденди, фінансовий дохід.*

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЩОДО ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ВНУТРІШНІХ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА ТА НАПРЯМИ ЇХ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ	9
1.1. Сутність внутрішніх джерел фінансування, їх формування та використання	9
1.2. Загальна характеристика ТДВ «Яготинський маслозавод».....	20
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ВНУТРІШНІХ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ТА НАПРЯМИ ЇХ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ	25
2.1. Аналіз власних джерел фінансування підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод».....	25
2.2. Напрями вдосконалення та диверсифікації внутрішніх джерел фінансування.....	33
ВИСНОВКИ.....	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	42
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах нестабільної ситуації в країні та в її економіці, а також за умов підвищеної конкуренції підприємств, високого рівня інфляції, девальвації, а також інших економічних факторів, компанії вимушені проводити пошук найбільш вигідних джерел фінансування своєї діяльності. У цьому контексті значним і суттєвим для підприємств є ефективний вибір джерел фінансування, які є невід'ємною складовою діяльності підприємства. Суб'єктам господарювання для того, щоб зберегти свої позиції на ринку, необхідно правильно визначати свою стратегію і тактику поведінки та систематично проводити управління діяльністю підприємства з метою підвищення ефективності функціонування та отримання прибутку. Внутрішні джерела є одними із найважливіших напрямків фінансування підприємства та займають основне місце у стратегії та плануванні фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання. Власні фінансові ресурси становлять основу господарської діяльності підприємства та виступають основним джерелом формування його майна.

Оцінка ефективності використання внутрішніх джерел фінансування, зокрема власного капіталу, дозволяє керівництву підприємства зрозуміти основні проблеми та зробити висновки щодо покращення фінансово-господарської діяльності. Тому проблеми ефективного формування, раціонального використання та управління внутрішніми джерелами фінансування посідають важливе місце у стратегії розвитку підприємства. Головною метою використання внутрішніх джерел фінансування є отримання подальшої економічної вигоди підприємством через його реконструювання, збільшення обсягів виготовленої продукції, подальшу його модернізацію.

Перевагою використання внутрішніх джерел фінансування є зменшення ризику банкрутства і гарантія більш стабільного фінансового стану. Відмінною

рисую від зовнішні джерел є те, що внутрішні джерела піддаються великому ризику і вкладається на тривалий термін. Чим більше їх перевага над зовнішніми, тим більша фінансова стійкість підприємства і тим більш привабливе підприємство для позичальників (кредиторів). Однак оплачувати діяльність організації тільки внутрішніми джерелами (власним капіталом) не завжди рентабельно.

Теоретичні аспекти внутрішніх джерел фінансування були відображені в роботах таких відомих науковців, як Е. Нікбахт, І.О. Бланк, О.М. Бандурка, І.В. Зятківський, О.О. Терещенко, О.С. Філімоненков та інші.

Вивчення опублікованих праць і практики господарської діяльності свідчать про недостатнє висвітлення принципово важливих питань, пов'язаних з формуванням ефективної політики джерел фінансування з урахуванням специфіки підприємств. Дотепер залишаються недостатньо розробленими критерії та система показників оцінки ефективності фінансування підприємств, а також питання з визначенням оптимальної структури джерел фінансування.

Метою дослідження є вивчення теоретичних аспектів щодо формування та використання внутрішніх джерел фінансування підприємства, проведення аналізу напрямів їх диверсифікації у сучасних умовах.

Для реалізації мети дипломної роботи були поставлені наступні **завдання**:

- визначити сутність, структуру та особливості формування використання внутрішніх джерел фінансування підприємства;
- проаналізувати загальну характеристику та основні напрями діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод»;
- оцінити фінансовий стан обраної компанії;
- дослідити та запропонувати напрями щодо вдосконалення та диверсифікації внутрішніх джерел фінансування ТДВ «Яготинський маслозавод».

Об'єктом дослідження є процес вдосконалення структури внутрішніх джерел фінансування та напрямів їх диверсифікації.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти щодо формування внутрішніх джерел фінансування підприємства.

При написанні роботи були використані такі **методи** дослідження: аналізу та синтезу – під час визначення сутності та структури внутрішніх джерел фінансування; порівняння та узагальнення – під час визначення особливостей напрямів диверсифікації внутрішніх джерел фінансування; індукції та дедукції – під час дослідження вартості підприємства; розрахунковий та аналізу результатів діяльності – під час аналізу фінансового стану підприємства; метод коефіцієнтів – під час вивчення методичних підходів визначення вартості підприємства; моделювання – під час вдосконалення процесу використання внутрішніх джерел фінансування підприємства та їх диверсифікації

Інформаційною базою є нормативно-правові акти, підручники, монографії, статті з періодичних видань, а також статистична фінансова звітність ТДВ «Яготинський маслозавод» за три роки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЩОДО ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ВНУТРІШНІХ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА ТА НАПРЯМИ ЇХ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ

1.1. Сутність внутрішніх джерел фінансування, їх формування та використання

Фінансове забезпечення суб'єкта господарювання має вагоме значення, особливо в періоди, коли необхідні великі обсяги фінансових ресурсів, проте формування цих ресурсів піддається дією ускладнення як зовнішніх так і внутрішніх факторів. Зокрема, до зовнішніх факторів належать: нестабільність на фінансовому ринку, що безпосередньо гальмує розвиток підприємницької діяльності, а також постійний пошук і створення фінансових ресурсів для її здійснення.

Формування власних джерел фінансування відбувається за рахунок власного капіталу підприємства, тобто, частка капіталу в активах організації, яка залишається після вирахування його зобов'язань. Це заходи, які спрямовані на покриття потреб компанії в капіталі, які містять в собі мобілізацію фінансових ресурсів (грошових коштів, їх еквівалентів та майнових активів), їх повернення, а також відносини між організацією та інвесторами, які з цього випливають (платіжні відносини, контроль та забезпечення) [3, с. 16].

Незмінною частиною з організації фінансової діяльності підприємства є мобілізація капіталу для фінансування його операційної, фінансової та інвестиційної діяльності. Під фінансуванням організації розуміють сукупність форм і методів, принципів та умов фінансового забезпечення простого і розширеного відтворення. За ринкових відносин важливе значення набуває вибір оптимальної структури форм фінансування підприємства.

Критеріями, за якими класифікують внутрішні джерела фінансування організації є:

1. Залежно від цілей фінансування виділяють:
  - фінансування при створенні підприємства;
  - фінансування при розширенні діяльності;
  - рефінансування;
  - санаційне фінансування.
2. За джерелами надходження капіталу розрізняють:
  - зовнішнє фінансування;
  - внутрішнє фінансування.
3. За правовим статусом інвесторів:
  - власний капітал;
  - позиковий капітал[4, с. 325-326].

У науково-практичній літературі можна виділити 2 основні концепції тлумачення сутності та класифікації внутрішніх джерел фінансування. Перша концепція зорієнтована на фінансові результати, а друга – на рух грошових потоків [4, с. 90]. Це відбувається через те, що не завжди доходи та витрати організації, знаходять своє відображення у звіті про фінансові результати, а збігаються з грошовими надходженнями (видатками) в масштабах операційної та інвестиційної діяльності відповідного періоду. Дискусійними є питання щодо зарахування до внутрішніх джерел фінансування грошових надходжень від інвестиційної діяльності, зокрема відсотків, дивідендів, виручки від реалізації необоротних активів, фінансових інвестицій тощо. Прихильники зарахування вище згаданих надходжень до зовнішніх фінансових джерел зумовлюють свою позицію тим, що реінвестиції та фінансові доходи не є результатами операційної діяльності, а отже, не можуть бути розглянуті як внутрішнє фінансування [7, с. 78].

Висвітленням цього є те, що не завжди доходи та витрати підприємства, відображені у звіті про фінансові результати, збігаються з грошовими надходженнями (видатками) в рамках операційної та інвестиційної діяльності

відповідного періоду. Але також, не всі витрати, які враховуються при визначенні фінансових результатів певного періоду, пов'язані з грошовими видатками.

До внутрішніх джерел фінансування підприємств можливо віднести наступні:

- самофінансування (використання чистого прибутку підприємства);
- амортизаційні відрахування;
- забезпечення майбутніх витрат і платежів.

Через використання даних джерел фінансування підприємство матиме на меті здійснення не лише простого, а й розширеного відтворення цього ресурсу [11].

Поміж джерел формування власного фінансового капіталу найважливішим є самофінансування, використання чистого прибутку підприємства, а також амортизаційні відрахування, які залишаються в розпорядженні підприємства після всіх виплат та розрахунків. Саме завдяки їм підприємство може здійснювати не лише просте, а й розширене відтворення цього ресурсу.

Самофінансуванням називають повне забезпечення витрат за рахунок власних коштів, яке є однією з визначальних форм фінансового забезпечення, хоч і не основною за питомою вагою [9].

Підприємства не завжди можуть у повній мірі забезпечити себе власними фінансовими ресурсами, тому використовують залучені та позичені грошові кошти як елемент, що доповнює самофінансування. За цих умов самофінансування є першочерговою умовою отримання кредитів на фінансування інвестиційної та операційної діяльності і засобами їх погашення (кредитори погоджуються фінансувати інвестиційні проекти за умови участі самого підприємства у його фінансуванні). При складанні кредитних угод для фінансування інвестиційних проектів, банки (фінансові організації) мають надію на позитивні результати від провадження цього проекту, які дадуть підприємству змогу сплатити відсотки і погасити суму основного боргу [16].

Економічна природа самофінансування направлена на те, що зокрема стосується вибору його джерел. Серед вчених-економістів і практиків

одноставності щодо трактування терміну «самофінансування» немає. Тому існують такі підходи до трактування змісту самофінансування:

- 1) забезпечення витрат на просте і розширене відтворення лише за рахунок прибутку суб'єктів господарювання;
- 2) забезпечення витрат на просте і розширене відтворення з використанням лише власних джерел фінансування;
- 3) забезпечення витрат на просте і розширене відтворення з використанням власних і позикових джерел фінансування (крім асигнувань з бюджету) і кредитів банку;
- 4) забезпечення витрат на просте і розширене відтворення з використанням виручки і асигнувань з бюджету;
- 5) забезпечення витрат на просте і розширене відтворення з використанням фінансових ресурсів які визнаються грошовими коштами, що перебувають у розпорядженні компанії на праві господарського відання або прирівняні до власних.

Іншими словами, самофінансування трактується як вигідний вклад капіталу, обов'язкове фінансування підприємства за рахунок власних коштів, а також збільшення фінансової ємності [16].

Самофінансування можна визначити як одну із складових фінансової діяльності підприємства (коефіцієнта самофінансування), яка відображає ступінь ризику, котрий може призвести його до подальшого банкрутства. У вітчизняній та зарубіжній літературі для характеристики рівня самофінансування на підприємстві використовуються наступні показники:

1. Коефіцієнт забезпечення фінансовими ресурсами суб'єкта підприємництва (Ккзфр) – співвідношення джерел фінансового забезпечення (коефіцієнт Бівера). Коефіцієнт Бівера розраховується, як відношення різниці між чистим прибутком і нарахованою амортизацією до суми довгострокових і поточних зобов'язань, за формулою:

$$Kб=(ЧП-А)/(ДЗ-ПЗ) \quad (1.1.)$$

Де, Кб – коефіцієнт Бівера,

ЧП – Чистий прибуток,

А – амортизаційні відрахування,

ДЗ – довгострокові зобов'язання,

ПЗ – поточні зобов'язання.

Ознакою формування незадовільної структури балансу є таке фінансове становище підприємства, у якого протягом тривалого часу (1,5 – 2 роки) коефіцієнт Бівера не перевищує 0,2, що відображає небажане скорочення частки прибутку, яка направляється на розвиток виробництва. Така тенденція в кінцевому випадку призводить до незадовільної структури балансу, коли підприємство починає працювати в борг і його коефіцієнт забезпечення власними ресурсами стає меншим 0,1 [5].

2. Рентабельність самофінансування (РС) розраховується за формулою:

$$РС=ЧП/ФРв \quad (1.2)$$

Де, ЧП – чистий прибуток,

ФРв – власні фінансові ресурси.

Даний показник визначає величину чистого прибутку, який отримують із одиниці вкладених власних фінансових ресурсів, яка в подальшому може бути використана на самофінансування [5].

Одним із найважливіших внутрішніх джерел самофінансування є використання чистого прибутку підприємством.

У сучасній економічній літературі є велика кількість визначень терміну «прибуток» науковцями. Згідно визначення І. О. Бланка, «Прибуток» – це втілений у грошовій формі чистий дохід підприємця на вкладений капітал, що характеризує його винагороду за ризик здійснення підприємницької діяльності та є різницею між сукупним доходом і сукупними витратами в процесі здійснення

цієї діяльності [4, с. 64]. Саме це визначення є найбільш доцільним та в повному обсязі характеризує основну мету здійснення підприємницької діяльності суб'єкта. Прибуток забезпечує найбільшу частину його власних фінансових ресурсів, забезпечує приріст власного капіталу, а відповідно, і ріст ринкової вартості підприємства [13].

Прибуток формується як різниця між виручкою від реалізації продукції й витратами на виробництво та її продаж.

$$\Pi = Д - В \quad (1.3)$$

Де, Д – дохід (виручка) від реалізації продукції;

В – сума витрат підприємства на виробництво [3, с. 39].

Чистий прибуток – це частина прибутку підприємства, що залишається в його розпорядженні після сплати податків, зборів, відрахувань та інших обов'язкових платежів до бюджету [14, с. 97]. Чистий прибуток (збиток) розраховується як алгебраїчна сума прибутку (збитку) від звичайної діяльності та надзвичайного доходу за мінусом надзвичайних витрат і податку з надзвичайного прибутку [15, с. 64]. Чистий прибуток розраховується за формулою:

$$\text{ЧП} = \text{П}_{\text{зд}} + \text{НД} - \text{НВ} - \text{П}_{\text{нп}} \quad (1.4)$$

Де, ЧП – чистий прибуток;

$\text{П}_{\text{зд}}$ – прибуток від звичайної діяльності;

НД – надзвичайний дохід;

НВ – надзвичайні витрати;

$\text{П}_{\text{нп}}$ – податок з надзвичайного прибутку.

Чистий прибуток використовується для збільшення оборотних коштів підприємства, формування фондів і резервів, і реінвестицій у виробництво. Чистий прибуток є фінансовим показником, який є джерелом покриття подальших витрат підприємства (поточних і довгострокових зобов'язань) [17].

Ще одним із головних джерел внутрішнього фінансування підприємства є амортизаційні відрахування.

Амортизація – визначення, яке прирівняне до амортизаційних відрахувань – здійснення процесу поступового перенесення вартості основних засобів на продукт, який знаходиться в процесі виробництва з їх допомогою. Для заміщення зношеної частини основних засобів виробництва підприємства роблять амортизаційні відрахування, тобто відрахування певних грошових сум відповідно до розмірів фізичного і морального зносу засобів виробництва. Амортизація обчислюється щомісячно у розмірі $1/12$ частини річних норм, зараховується до амортизаційного фонду і включається у собівартість продукції або витрати обігу.

Амортизаційні відрахування залежать від:

- 1) методів амортизації або норм амортизації;
- 2) амортизаційного періоду;
- 3) балансової вартості основних засобів [1].

Нарахування амортизації починається з місяця, що настає за місяцем, у якому об'єкт необоротних активів став придатним для використання.

Вимогами до амортизації є:

1. Вартість об'єкта, що амортизується повинна списуватись систематично протягом строку корисного використання;
2. Метод амортизації об'єкта основних засобів обирається підприємством самостійно, з урахуванням очікуваного способу одержання економічних вигод від його використання;
3. Метод амортизації, який використовується повинен відображати процес споживання підприємства та економічних вигод, що одержується від об'єкта [16].

Відрахування певних грошових коштів підприємства здійснюють відповідно до розмірів фізичного і морального зносу засобів виробництва з метою заміщення зношеної частини основних засобів виробництва. Амортизаційні відрахування можуть бути використані для повніншого відтворення зношених основних фондів (на реновацію), а також для їх часткового відшкодування (на

капітальний ремонт і модернізацію) [5].

Амортизації підлягають придбані або самостійно виготовлені основні засоби призначені для власного використання. При нарахуванні амортизації вартість основних засобів має списуватись систематично протягом всього строку використання. Методом амортизації є відображення економічної вигоди від використання об'єкта. Вибір способу амортизації основних засобів повинен враховувати темпи зростання обсягів діяльності; рівень поточних витрат; зміни у податковій політиці держави; прогнозування періоду експлуатації об'єкта амортизації до його ліквідації чи продажу, враховуючи рівень амортизації об'єкта; формування власних фінансових ресурсів протягом періоду амортизації [5].

Правильно обрана амортизаційна політика організації дає змогу збільшувати обсяги власних фінансових ресурсів протягом амортизаційного періоду.

Амортизаційні відрахування не належать до джерел самофінансування, оскільки ефект фінансування завдяки амортизації виникає у результаті специфічного виду реструктуризації активів: заморожені в необоротних активах фінансові ресурси вивільнюються і залишаються на розрахунковому рахунку підприємства у вигляді відповідної частини виручки від реалізації.

Термін амортизації або амортизаційний строк – дата, термін повного погашення вартості засобів виробництва за рахунок амортизації. За його допомогою обчислюється норма доктрини [5].

Існує декілька методів нарахування амортизації:

1) прямолінійний метод нарахування амортизації, за яким річна сума амортизації визначається діленням вартості яка амортизується на очікуваний період часу використання об'єкта. Даний метод визначається за формулою:

$$K = \frac{ПВ-Л}{T} \quad (1.5)$$

Де, ПВ – первісна вартість об'єкта,

ЛВ – ліквідаційна вартість об'єкта,

T – очікуваний термін використання об'єкта [6].

2) метод зменшення залишкової вартості: за яким річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації. Даний метод розраховується за формулою:

$$K = 3B * Na \quad (1.6)$$

Де, 3B – залишкова вартість об'єкта на початок звітного року або первісна вартість на дату початку нарахування амортизації;

Na – річна норма амортизації [6].

3) метод прискореного зменшення залишкової вартості: за яким річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації яка обчислюється виходячи зі строку корисного використання об'єкта і подвоюється. Даний метод розраховується за формулою:

$$K = 3B * Na \quad (1.7)$$

Де, 3B – залишкова вартість об'єкта,

Na – річна норма амортизації [6].

4) кумулятивний метод – це метод, за яким річна сума амортизації визначається як добуток вартості яка амортизується та кумулятивного коефіцієнта. Кумулятивний коефіцієнт розраховується діленням кількості років, що залишаються до кінця очікуваного строку використання об'єкта основних засобів на суму років використання об'єкта. Даний метод розраховується за формулою:

$$K = (PB - LB) * K \quad (1.8)$$

Де, ПВ – первісна вартість об'єкта,

ЛВ – ліквідаційна вартість об'єкта,

К – кумулятивний коефіцієнт [6].

5) виробничий – метод, за яким місячна сума амортизації визначається як добуток фактичного місячного обсягу продукції та виробничої ставки амортизації. Виробнича ставка амортизації обчислюється діленням вартості яка амортизується, на загальний обсяг продукції, який підприємство очікує виробляти із використанням об'єкта основних засобів. Даний метод розраховується за формулою:

$$K = \text{ОПф} * \text{ВСа} \quad (1.9)$$

Де, ОПф – фактичний місячний обсяг продукції,

ВСа – виробнича ставка амортизації.

Амортизаційні відрахування використовуються для повного відновлення зношених основних фондів(не реновацію), а також для їх часткового відшкодування (на капітальний ремонт і модернізацію) [6].

Забезпечення зобов'язань утворюється в результаті виникнення, внаслідок попередніх подій, зобов'язань, погашення яких, ймовірно, призведе до зменшення ресурсів, які втілюють в собі економічну вигоду, та його оцінка може бути розрахунково-визначена [8].

Ефект фінансування за рахунок забезпечення відбувається завдяки існування часового розриву між моментом їх формування (нарахування) та використання (грошових виплат) [8].

Сума забезпечення зобов'язань визначається за обліковою вартістю ресурсів, необхідних для погашення відповідного зобов'язання на дату складання балансу. Забороняється створювати забезпечення для покриття майбутніх збитків фінансово-господарської діяльності підприємства. Забезпечення використовуються для відшкодування лише тих витрат, для покриття яких вони

були створені [5].

Зобов'язання відносяться до позикових джерел фінансування, але нарахування здійснюються регулярно і зберігаються як стабільні залишки на відповідних рахунках. Тому такі зобов'язання прирівнюються до власних фінансових ресурсів [5].

До основних видів забезпечень належать:

- забезпечення виплат відпусток – накопичення коштів на оплату чергових відпусток працівникам;
- додаткове пенсійне забезпечення – кошти для реалізації програми пенсійного забезпечення;
- забезпечення гарантійних зобов'язань – залишки коштів, зарезервовані для забезпечення майбутніх витрат на проведення гарантійних ремонтів проданої продукції, на проведення ремонту предметів прокату тощо;
- забезпечення інших витрат і платежів [5].

Цільові надходження представляють собою фінансові ресурси, отримані ззовні від держави та інших суб'єктів. До них належать субсидії, асигнування з бюджету, цільові внески фізичних та юридичних осіб, гуманітарна допомога, інші надходження, не заборонені чинним законодавством [5].

Диверсифікація – це метод, направлений на зменшення ризику шляхом розподілу його між декількома ризиковими товарами або видами діяльності таким чином, що підвищення ризику від придбання чи продажу одного означає зниження ризику від покупки чи продажу іншого. Диверсифікація не може повністю усунути ризик, але вона допомагає його значно знизити .

Диверсифікація – це стратегія, якою необхідно правильно користуватися. Якщо інвестор працює в різних сферах бізнесу і вважає, що реалізує стратегію диверсифікації і з цього часу прибуток або завжди буде стабільним, або буде рости – це не є диверсифікацією у повному розумінні. Перш ніж звернутися до неї, інвестору необхідно ретельно обміркувати, чи єдина це можливість, чи можете він отримати додаткові вигоди від її застосування [13].

1.2. Загальна характеристика ТДВ «Яготинський маслозавод»

ТДВ «Яготинський маслозавод» – один з найбільш потужних в Україні підприємств які займаються виробництвом молочної продукції.

Створення ТДВ «Яготинський маслозавод» (раніше ПАТ «Яготинський маслоробний завод») датується червнем 1956 роком. Після введення в експлуатацію завод став одним із найбільших заводом з переробки молока у своїй області. Пізніше на підприємстві відбулися інноваційні зміни, була проведена його модернізація, що зробило його одним із найпотужніших в Україні.

З 2017 року організаційно-правова форма підприємства змінилась. Загальними зборами акціонерів ПАТ «Яготинський маслозавод» (від 12.04.2017 р.), з метою мінімізації витрат товариства, пов'язаних з обслуговуванням такої організаційно-правової форми, як публічне акціонерне товариство, було прийняте рішення про припинення Публічного акціонерного товариства «Яготинський маслозавод» шляхом його перетворення у Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод» З 2017 року організаційно-правова форма підприємства змінилась. Загальними зборами акціонерів ПАТ «Яготинський маслозавод» (від 12.04.2017 р.), з метою мінімізації витрат товариства, пов'язаних з обслуговуванням такої організаційно-правової форми, як публічне акціонерне товариство, було прийняте рішення про припинення Публічного акціонерного товариства «Яготинський маслозавод» шляхом його перетворення у Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод» [10].

Дане підприємство проводить свою діяльність під такими відомими брендами як: ТМ «Яготинське». Під цим брендом він випускає 36 найменувань продукції: починаючи від молока, вершкового масла, кефіру та сметани до ряжанки та закінчуючи продуктами йогуртів а також різні види сирів.

Основною метою роботи заводу – є отримання прибутку від впровадження своєї діяльності.

Основні досягнення та успіх компанії обумовлений наявністю особистих поглядів на виготовлення якісної та доступної продукції для людей.

Основними пріоритетами компанії є:

- виробництво лише натуральної та високоякісної продукції;
- турбота про здоров'я клієнтів;
- постійний пошук інновацій, модернізація заводу;
- активна громадянська позиція в питаннях екології та охорони навколишнього середовища;
- високий рівень соціальної відповідальності [10].

Таблиця 1.1

Загальна характеристика ТДВ «Яготинський маслозавод»

Загальна інформація про емітента	
1	2
Скорочена назва	ТДВ "Яготинський маслозавод"
ЄДРПОУ	00446003
Юридична адреса	07700, Київська обл., Яготинський район, м. Яготин, вул. Шевченка, будинок 213
Особливий вид діяльності	10.51 перероблення молока, виробництво масла
Інші види діяльності	46.33 Оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами 46.71 Оптова торгівля твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктами 47.11 Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами 47.30 Роздрібна торгівля пальним 49.41 Вантажний автомобільний транспорт
Керівник	Косяченко Сергій Олександрович
Телефон, факс	+380457554330, +380457553735, +38045755300
Електронна пошта	ymz_info@milkalliance.com.ua

Середня облікова чисельність працівників ТДВ «Яготинський маслозавод» складає 918 осіб: 226 працівників підприємства мають вищу освіту. 218 працівник

– середньо-спеціальну освіту. 19 осіб пройшло підвищення кваліфікації безпосередньо на виробництві, 24 особи зовнішнє навчання. 5 працівників навчалося в Учбовому комбінаті "Славутич". 40 осіб – в навчальному центрі «Теплобуд Компані».

Основними видами продукції є:

1. Фасована продукція:

- вершкове масло;
- молоко;
- сметана;
- кефір;
- ряжанка;
- м'які і кисломолочні сири;
- йогурти.

2. Вагова продукція:

- м'які і кисломолочні сири;
- вершкове масло.

Ноу-хау підприємства – питна закваска з наповнювачами та без них, а також новинки функціональних кисломолочний продукт «Геролакт», какао на молоці, велике молоко та кефір.

В підприємстві ТДВ «Яготинський маслозавод» діє програма модернізації, що забезпечує зміну в основних фінансово-економічних показниках.

Основні фінансово-економічні показники ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2018-2020 рр. наведено в табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Фінансово-економічні показники ТДВ «Яготинський маслозавод»*

Показники	2018, грн.	2019, грн.	2020, грн.	Абсолютне відхилення, грн		
				2019- 2018	2020-2019	2020- 2018
1	2	3	4	5	6	7
Чистий дохід від реалізації	3201672	3495741	3166323	294069	-329418	-35349

Собівартість реалізованої продукції	2342351	2566752	2657868	224401	91116	315517
Валовий прибуток	859321	928989	508455	69668	-420534	-350866
Фінансовий результат від операційної діяльності	367868	297379	223338	-70489	-74041	144530
Фінансовий результат до оподаткування	309558	221378	153739	-88180	-67639	-155819
Чистий прибуток	253709	184741	129547	-68968	-55194	-124162
Валюта балансу	1217950	1357108	1549405	139158	192296	331455
Власний капітал	454715	528350	592784	73635	64434	138069
Залучений капітал	763241	828758	956621	65517	127863	193380
Необоротні активи	366209	400715	521959	34506	121244	155750
Оборотні активи	851741	956393	1027446	104652	71053	175705

*розраховано на основі Додатку А та Б.

Отже, аналізуючи дані Табл. 1.2, можна зробити висновок, що чистий дохід від реалізації у 2020, в порівнянні з 2019 зменшився на 329418 грн., а в порівнянні з 2018 – на 35349 грн.

Собівартість реалізованої продукції у 2020 в порівнянні з 2018 збільшилась на 315517 грн., а у 2019 порівняно з 2018 – на 224401 грн.

Валовий прибуток у 2020 в порівнянні з 2018 зменшився на 350866 грн., і становив 508455 грн.

Фінансовий результат від операційної діяльності протягом аналізованого періоду зменшився, і у 2020 становив 223338 грн., що на 144530 грн. менше ніж у 2018.

Фінансовий результат до оподаткування, то у 2020 в порівнянні з 2019 він зменшився на 67639 грн., а в порівнянні з 2018 зменшився на 155819 грн.

Чистий прибуток протягом аналізованого періоду мав тенденцію до зменшення, у 2020 відповідно до 2018 він зменшився на 124162 грн., а в порівнянні з 2019 зменшився на 55194 грн.

Валюта балансу у 2020 в порівнянні з 2019 була динаміка збільшення на 192296 грн., в порівнянні з 2018 вона теж збільшилась на 331455 грн.

Власний капітал протягом аналізованого періоду мав тенденцію до збільшення, і у 2020 в порівнянні з 2018 збільшився на 138069 грн.

Динаміка була у залученого капіталу, оскільки порівняно з 2019 у 2020 показник збільшився на 127863 грн., а також в порівнянні з 2018 – збільшився на 193380 грн. динаміка збільшення також спостерігається й у необоротних активах, оскільки у 2020 в порівнянні з 2019 показник збільшився на 121244 грн., також у 2018 збільшився на 155750 грн.

Оборотні активи у 2020 році порівняно з 2018 на 175705 грн., а у 2019 на 71053 грн.

Економічна діяльність ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2020 році стала негативною по деяких статтях виробництва в порівнянні з 2019 роком, це зумовлено впливом багатьох факторів на виробництво, одним із них є підвищенням цін на сировину для вироблення продукції.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ВНУТРІШНІХ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ТА НАПРЯМИ ЇХ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ

2.1. Аналіз власних джерел фінансування підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод»

Задля здійснення аналізу власних джерел фінансування підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» у роботі було проведення аналізу: фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності даної компанії, було здійснено оцінку фінансового стану даного підприємства.

Першим був проведений аналіз показників фінансової стійкості ТДВ «Яготинський маслозавод».

Фінансова стійкість підприємства – одна з найбільш важливих характеристик його діяльності та фінансово-економічного добробуту. Вона відображує результат його поточного, інвестиційного та фінансового розвитку, має всю інформацію, яка необхідна інвесторам, а також відображає здатність організації відповідати за своїми боргами й зобов'язаннями і нарощувати економічний потенціал. У ринковій економіці фінансова стійкість виступає головною умовою життєдіяльності і основою стабільності стану підприємства. Фінансова стійкість характеризує ступінь фінансової незалежності підприємства щодо володіння своїм майном і його використанням.

Фінансова стійкість має за мету відобразити постійне стабільне перевищення доходів над витратами, вільне маневрування грошовими коштами підприємства, здатність шляхом ефективного їх використання забезпечити безперервний процес виробництва і реалізації продукції, а також затрати на його розширення і оновлення. Тобто, фінансова стійкість – це такий стан фінансових ресурсів, при якому підприємство, вільно маневруючи грошовими коштами,

здатне шляхом ефективного їх використання забезпечити безперервний процес своєї діяльності, а також затрати на розширення і оновлення.

Якщо підприємство фінансово стійке, воно має перевагу перед іншими підприємствами аналогами і в залученні інвестицій, і в отриманні кредитів, і у виборі постачальників, і у підборі кваліфікованих кадрів. Крім того, воно не вступає в конфлікт з державою і суспільством, оскільки своєчасно сплачує податки до бюджету, соціальні внески до Пенсійного фонду та інші внески, заробітну плату працівникам, дивіденди акціонерам, а банкам гарантує повернення кредитів і сплату відсотків за ними [2, с. 148].

Таблиця 2.1

Аналіз фінансової стійкості ТДВ «Яготинський маслозавод»*

Показник	2018	2019	2020	Абсолютне відхилення		
				2019-2018	2020-2019	2020-2018
1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,60	0,64	0,62	0,04	-0,02	0,02
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,51	0,55	0,51	0,04	-0,04	0
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,37	0,39	0,38	0,02	-0,01	0,01
Коефіцієнт фінансової залежності	0,63	0,61	0,62	-0,02	0,01	-0,01
Коефіцієнт фінансового ризику	1,68	1,57	1,61	-0,11	0,04	-0,07
Коефіцієнт самофінансування	0,28	0,38	0,19	0,10	-0,19	-0,09
Власний оборотний капітал	88506	127635	70825	39129	-56810	-17681
Робочий капітал	251999	346778	272276	94779	-74502	20277
Коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом	0,10	0,13	0,07	0,03	-0,06	-0,03
Коефіцієнт забезпеченості робочим капіталом	0,30	0,36	0,27	0,06	-0,09	-0,03
Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу	0,19	0,24	0,12	0,05	-0,12	-0,07
Коефіцієнт забезпечення запасів власними коштами	0,79	1,19	0,43	0,4	-0,76	-0,36

*розраховано на основі додатку А

Отже, аналізуючи табл. 2.1 можемо зробити висновки що, коефіцієнт фінансової стійкості у 2020 році в порівнянні з 2019 зменшилася на 0,02, а в порівнянні з 2018 збільшився на 0,02, що є позитивним, проте не наблизився до

нормативного значення більше 0,8.

Коефіцієнт фінансової стабільності у 2020 році в порівнянні з 2019 зменшилася на 0,04, а якщо взяти 2018 рік то він не змінився.

Коефіцієнт фінансової незалежності у 2020 році в порівнянні з 2019 зменшився на -0,01, а якщо взяти у порівняння 2018 вона збільшився на 0,01, що є позитивною динамікою.

Коефіцієнт фінансової залежності у 2020 році в порівнянні з 2019 збільшився на 0,01, а в 2018 році даний показник зменшився на 0,01, але даний показник є більшим за своє нормативне значення (менше 0,5), що є негативним.

Коефіцієнт фінансового ризику у 2020 році в порівнянні з 2019 збільшився на 0,04, а у 2018 зменшився на 0,07.

Коефіцієнт самофінансування у 2020 році в порівнянні з 2019 зменшився на 0,19, а у 2018 нова теж зменшився на 0,09.

Власний оборотний капітал у 2020 році в порівнянні з 2019 зменшився на 56810, у порівнянні 2018 року він зменшився на 17681, тобто, підприємство зменшує власну джерела фінансування своєї діяльності. Щодо робочого капіталу, то у 2020 році в порівнянні з 2019 роком він зменшився 74502, а порівняно з 2018 роком – він збільшився на 20277, що є досить хорошою тенденцією.

Коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом у 2020 році в порівнянні з 2019 зменшився на 0,06, а порівняно з 2018 роком він зазнав зменшення на 0,03.

Коефіцієнт забезпеченості робочим капіталом у 2020 році в порівнянні з 2019 зменшився на 0,09, а у 2018 на зменшився 0,03.

Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу у 2020 році в порівнянні з 2019 зменшився на 0,12, у 2018 він зменшився на 0,07.

Коефіцієнт забезпечення запасів власними коштами у 2020 році в порівнянні з 2019 зменшився на 0,76, а у 2018 він зменшився на 0,36.

Отже, якщо узагальнити, то ТДВ «Яготинський маслозавод» є фінансово не стійким, більшість показників не відповідають нормі та мають тенденцію до зменшення.

Наступним у даній роботі було здійснено аналіз рентабельності.

Рентабельністю називають відносний показник, який відображає ступінь прибутковості господарської діяльності підприємства. При аналізі рентабельності підприємства чи продукції мають бути досліджені як поточні рівні рентабельності, так і динаміка їх змін. Рентабельним називають таке підприємство, яке має прибуток і, відповідно, має позитивні значення показників рентабельності. Якщо підприємство збиткове, його називають нерентабельним.

Показники рентабельності дуже важливі при комплексному аналізі діяльності. На підставі аналізу рентабельності підприємства проводиться інвестиційна політика, а на підставі аналізу рентабельності продукції – політика ціноутворення [2, с. 108].

Таблиця 2.2

Аналіз рентабельності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2018-2020рр.*

Показники	2018, %	2019, %	2020, %	Абсолютне відхилення		
				2019-2018	2020-2019	2020-2018
1	2	3	4	5	6	7
Рентабельність продукції за валовим прибутком	37	36	19	-1	-17	-18
Рентабельність продукції за операційним прибутком	16	12	8	-4	-4	-8
Рентабельність від операційної діяльності	15	10	6	-5	-4	-9
Рентабельність від звичайної діяльності	12	8	4	-4	-4	-8
Валова рентабельність продажу	27	27	16	0	-11	-11
Операційна рентабельність продажу	12	9	7	-3	-2	-5
Чиста рентабельність продажу	8	5	4	-3	-1	-4
Рентабельність активів	21	14	8	-7	-6	-13
Рентабельність власного капіталу	56	35	22	-21	-13	-34
Рентабельність оборотних активів	30	19	13	-11	-6	-17
Рентабельність виробництва за операційним прибутком	101	74	43	-27	-31	-58

*розраховано на основі додатку А.

Отже, аналізуючи табл. 2.2 ми можна зробити наступні висновки: рентабельність продукції за валовим прибутком у 2020 році в порівнянні з 2019 зменшилася на 18, щодо 2018, то даний показник також зменшився на 17, що є негативним фактором для даного підприємства.

Рентабельність продукції за операційним прибутком у 2020 році в порівнянні з 2019 зменшилася на 4, а у 2018 – 8.

Рентабельність операційної діяльності у 2020 році в порівнянні з 2019 роком зменшилася на 4, у 2018 зменшилася на 9.

Рентабельність звичайної діяльності у 2020 в порівнянні з 2019 зменшилася на 4, у 2018 – на 8.

Валова рентабельність продажу у 2020 році в порівнянні з 2019 зменшилася на 11, у 2018 зменшилася також на 11.

Операційна рентабельність продажу у 2020 році в порівнянні з 2019 зменшилася на 2, а у 2018 зменшилася на 5.

Чиста рентабельність продажу у 2020 році в порівнянні з 2019 зменшилася на 1, а відповідно 2018 – на 4.

Рентабельність активів у 2020 році в порівнянні з 2019 зменшилася на 6, а у 2018 зменшилася на 13.

Рентабельність власного капіталу у 2020 році в порівнянні з 2019 зменшилася на 13, а у 2018 році також зазнала зменшення на 34.

Рентабельність оборотних активів у 2020 році в порівнянні з 2019 зменшилася на 6, а у 2018 зменшилася на 17.

Рентабельність виробництва за операційним прибутком у 2020 році в порівнянні з 2019 зменшилася на 31, а у відповідності до 2018 – на 58.

Якщо підсумувати, то рентабельність ТДВ «Яготинський маслозавод» протягом аналізованого періоду зазнала тенденції зменшення по всіх показниках, що є негативною ознакою провадження фінансової діяльності даного підприємства.

Щоб оцінити ефективне використання внутрішніх джерел фінансування необхідно провести аналіз власних джерел фінансування ТДВ «Яготинський

маслозавод».

Таблиця 2.5

Оцінка власних джерел фінансування ТДВ «Яготинський маслозавод за 2018-2020 роках»*

Джерела фінансування	Обсяг капіталу, тис. грн.			Абс. відх., тис. грн.		Відн. відх., %	
	2018 р.	2019 р.	2020р.	2019-2018	2020-2019	2018-2019	2019-2020
1	2	3	4	5	6	7	8
Статутний капітал	3797,00	3797,00	3797,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Додатковий капітал	0,00	0,00	0,00	х	Х	х	х
Резервний капітал	0,00	0,00	1528	х	+1528	х	+1528
Нерозподілений прибуток	450918,00	524553,00	587459,00	+73635,00	+62906,00	+16,33	+11,99
Неоплачений капітал	0,00	0,00	0,00	х	Х	х	х
Усього власний капітал	454715,00	528350,00	592784,00	+73635,00	+64434,00	+16,19	+12,19

* розраховано на основі додатку А та Б.

Отже, аналізуючи дані табл. 2.5, можна зробити наступні висновки: сума статутного капіталу ТДВ «Яготинський маслозавод» протягом аналізованого періоду не зазнала змін, та становила 3797 тис. грн. Щодо додаткового капіталу, то на балансі даного підприємства його немає.

Резервний капітал підприємства утворився станом на 2020 рік та становив 1528 ти. грн.

Сума нерозподілений прибуток ТДВ «Яготинського маслозаводу» у 2020 відповідно 2019 збільшилась на 62906 тис. грн., або на 11,99%, а щодо неоплаченого капіталу, то його на балансі підприємства немає.

В загальному сума власного капіталу даного підприємства у 2020 році збільшилась на 64434 тис. грн., що у відносному значенні – у 12,19%.

Зміни власних джерел фінансування наочно наведено на рис.2.1.

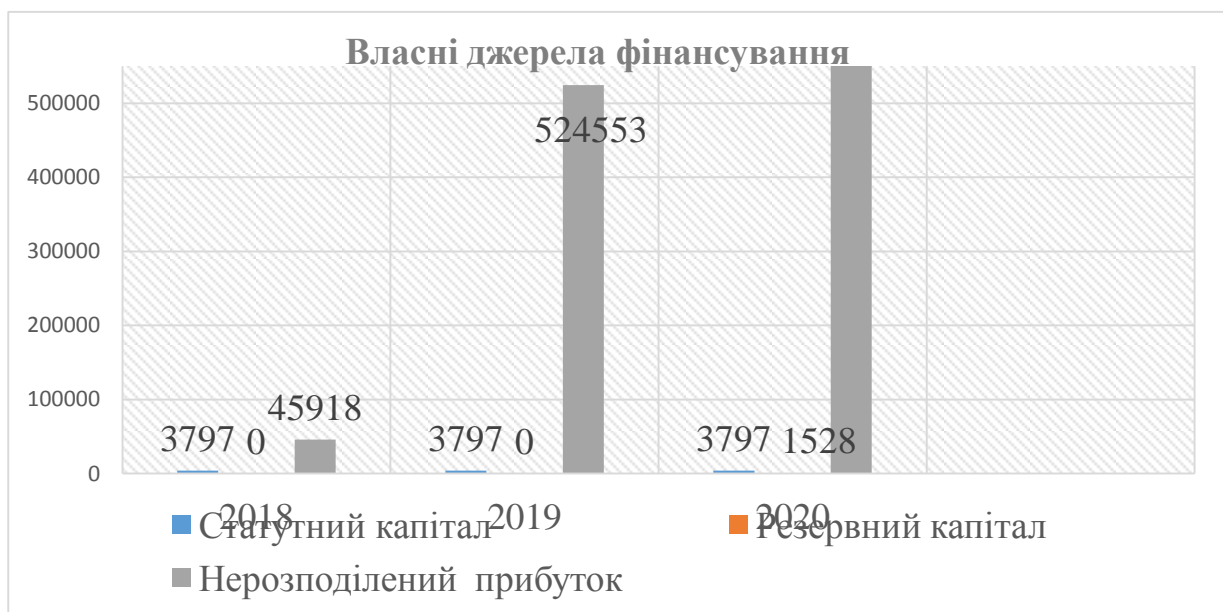

Рис. 2.1 Зміна власних джерел фінансування ТДВ «Яготинський маслозавод»

Щоб оцінити власні джерела фінансування ТДВ «Яготинський маслозавод», необхідним та завершальним етапом є оцінка структури власних джерел фінансування.

Аналізованим періодом ТДВ «Яготинський маслозавод» є 2018-2020 рр.

Таблиця 2.6

Оцінка структури власних джерел фінансування ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2018-2020 рр.*

Джерела фінансування	Структура капіталу в %			Абс. Відхилення в %		
	2018	2019	2020	2019-2018	2020-2019	2020-2018
1	2	3	4	5	6	7
Статутний капітал	0,84	0,72	0,64	-0,12	-0,08	-0,20
Додатковий капітал	0,00	0,00	0,00	x	x	x
Резервний капітал	-	-	0,26	x	0,26	0,26
Нерозподілений прибуток	99,16	99,28	99,10	0,11	-0,18	-0,07
Неоплачений капітал	0,00	0,00	0,00	x	x	x
Усього власний капітал	100,00	100,00	100,00	x	x	x

*розраховано на основі додатку А.

Отже, аналізуючи табл. 2.6, можна зробити висновок, що протягом років найбільша частка в структурі капіталу належить нерозподіленому прибутку, у

2018р – 99,16%, у 2019 – 99,28%, а у 2020 – 99,10%.

Статутний капітал у даній структурі займає чи не найменшу частку, у 2018 – 0,84%, у 2019 – 0,72%, у 2020 – 0,64%.

Найменша частка у структурі капіталу у 2020 році належить резервному капіталу – 0,26%.

Наочно структуру капіталу ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2020 рік можна розглянути на рис. 2.2.

Рис. 2.2. Структура власного капіталу ТДВ «Яготинський маслозавод»

Отже, з рис. 2.2, видно, що найбільшу питому вагу у структурі власного капіталу займає нерозподілений прибуток.

Отже, підсумувавши розділ, можна зробити висновок, що проведений аналіз фінансової стійкості ТДВ «Яготинський маслозавод» показав, що дане підприємство є фінансово не стійким. Про це свідчить недотримання більшості нормативів.

З проведеного аналізу рентабельності даного підприємства можна зробити висновок, що тенденція аналізованих показників зазнала зменшення, що є негативним для підприємства.

Щодо показників ділової активності, то вони перебувають у задовільному стані.

Аналіз основних фондів підприємств показав тенденцію певних показників.

Щодо оцінки власних фінансових джерел, то найбільшу частку в загальній структурі власного капіталу займає нерозподілений прибуток.

2.2. Напрями вдосконалення та диверсифікації внутрішніх джерел фінансування

Для пошуку шляхів вдосконалення внутрішніх джерел фінансування підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» необхідно розрахувати оптимальну структуру капіталу, ефект фінансового левериджу.

Оптимальною структурою капіталу є таке відношення власних та позикових коштів, при застосуванні якого забезпечується найбільш ефективна пропорційність між коефіцієнтом фінансової рентабельності і коефіцієнтом рентабельності власного капіталу [4, с. 280-281].

Фінансовий левередж характеризує використання підприємством позикових коштів, яке впливає на зміну коефіцієнта рентабельності власного капіталу.

У табл. 2.7, наведено основні показники для оцінки структури капіталу.

Таблиця 2.7

Основні показники для оцінки структури капіталу ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2018-2020 роки*

Показники	2018	2019	2020	Абсолютне відхилення		
				2018-2019	2019-2020	2020-2018
1	2	3	4	5	6	7
Ставка податку на прибуток	0,18	0,18	0,18	-	-	-
Коефіцієнт валової рентабельності активів	0,20	0,18	0,09	-0,02	-0,09	-0,11
Середній розмір відсотків за кредит	18%	19,6%	21%	1,6%	1,4%	3%
Середня сума позикового капіталу	661604,5	795996,5	892689,5	134392	96693	231085
Середня сума власного капіталу	427849	491532,5	560567	63683,5	69034,5	132718

*розраховано на прикладі додатку А та Б.

Отже аналізуючи Таблицю 2.7, можемо зробити висновки що, коефіцієнт валової рентабельності активів стрімко зменшується.

Середня сума позичкового капіталу протягом періоду зазнає збільшення, тобто підприємство залучає більше позикових коштів для проведення своєї діяльності. Також можна зробити висновок, що підприємство також збільшує власні джерела фінансування, це видно по тенденції збільшення суми власного капіталу.

Проведемо розрахунок показника ЕФЛ за 2018 рік.

$$ЕФЛ_{2018} = (1 - 0,18) * (20\% - 18\%) * \left(\frac{661604,5}{427849}\right) = 2,57\%$$

Отже, значення ефекту фінансового левереджу у 2018 році не є оптимальним, тобто, це означає, що підприємство має недостатню кількість власних джерел фінансування, а більше залучає позикових.

Проведемо розрахунок ефекту фінансового левереджу за 2019 рік:

$$ЕФЛ_{2019} = (1 - 0,18) * (18\% - 19,6\%) * \left(\frac{795996,5}{491532,5}\right) = -2,13\%$$

У 2019 році значення ЕФЛ значно зменшилось. Це було зумовлено зниженням валової рентабельності активів та збільшенням відсотків за кредитом.

Проведемо розрахунок ефекту фінансового левереджу за 2020 рік:

$$ЕФЛ_{2020} = (1 - 0,18) * (9\% - 21\%) * \left(\frac{892689,5}{560567}\right) = -15,67\%$$

У 2020 році показник ЕФЛ досяг мінімального значення (якщо брати за увагу аналізований період 2018-2020 рр.). цьому сприяло значне зменшення рентабельності активів та збільшення відсотків за кредитом, а також збільшення підприємством свого позикового капіталу.

Щоб покращити даний показник, необхідно провести оптимізацію структури капіталу наступними шляхами:

- забезпечити ефективність діяльності основних напрямків діяльності;
- сформувати оптимальну структуру капіталу, яка б забезпечила постійний розвиток підприємства;
- забезпечити високий рівень ефективності використання фінансових ресурсів в своїй операційній діяльності;
- за рахунок власних коштів створити резерви на випадок непередбачуваних ситуацій;
- забезпечити у повному обсязі поточні потреби в усіх видах оборотних активів.

Для більшого розуміння рівня забезпечення підприємства фінансовими ресурсами необхідно провести розрахунок коефіцієнту Бівера.

Таблиця 2.8

**Розрахунок коефіцієнту Бівера ТДВ «Яготинський маслозавод»,
2018-2020 роки***

Показники	2018р., тис.грн	2019р., тис.грн	2020р., тис.грн	Абсолютне відхилення, тис.грн		
				2019-2018	2020-2019	2020-2018
1	2	3	4	5	6	7
Довгострокові зобов'язання	163493	219143	201451	55650	-17692	37958
Короткострокові зобов'язання	599742	609615	755170	9873	145555	155428
Чистий прибуток	253709	184741	129547	-68968	-55194	-124162
Амортизація	37373	62277	56513	24904	-5764	19140
Коефіцієнт Бівера	-0,50	-0,31	-0,13	0,19	0,18	0,37

* розраховано на основі додатків А та Б.

Отже, аналізуючи дані табл. 2.8, можна зробити висновок, що коефіцієнт Бівера має швидку тенденцію росту. За нормативом значення даного коефіцієнта не повинне перевищувати 0,2. Згідно проведених розрахунків у аналізованих роках коефіцієнт Бівера не перевищує нормативне значення. Це вказує на забезпеченість підприємства власними ресурсами.

На рис. 2.3 зображено зміну коефіцієнта Бівера підприємства ТВД «Яготинський маслозавод» протягом 2018-2020 рр.

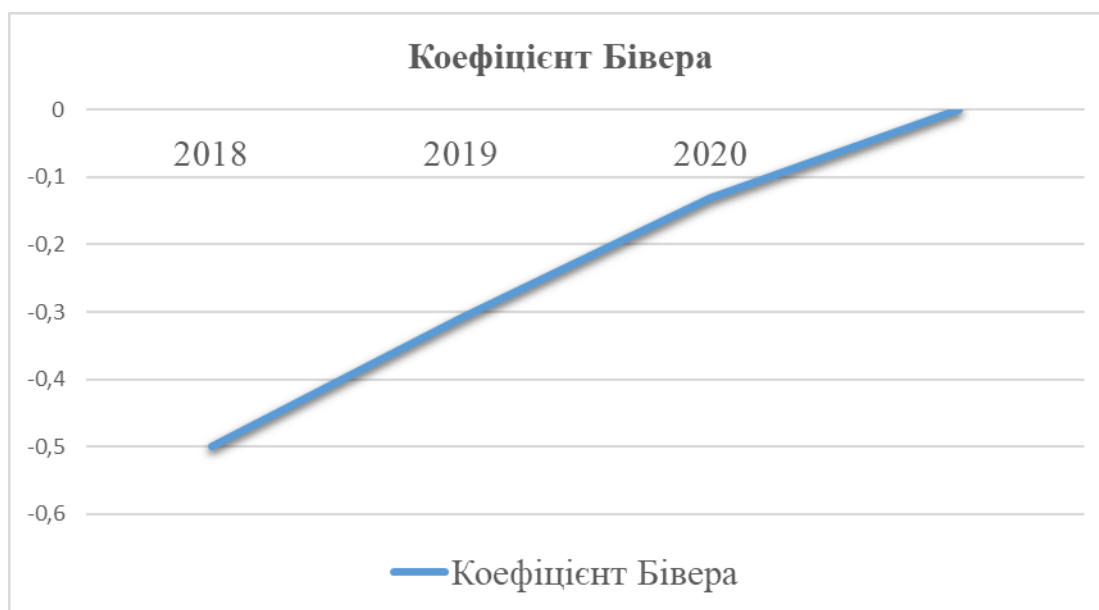

Рис. 2.3 Зміна коефіцієнта Бівера підприємства ТВД «Яготинський маслозавод» за 2018-2020 рр.

Аналізуючи інформацію з розрахунків вище, можна сказати що підприємство з кожним роком в певних аспектах має спад. Для економічного зростання підприємства, можливо запропонувати наступні напрямки розвитку:

1. Наростити оптимальні обсяги виробництва і реалізації продукції;
2. Зменшити витрати на виробництво та вироблення продукції за допомогою нових сучасних методів управління витратами, однією із яких є управлінський облік;
3. Виключити з виробництва продукцію, яка є низькорентабельною для підприємства та удосконалення середньо рентабельної продукції для покращення її ситуації на ринку збуту;
4. Здійснювати постійний моніторинг конкурентоспроможних компаній та аналіз ринку збуту для товару;
5. Організувати процес виробництва таким чином щоб, воно могло швидко переналагодити своє виробництво під ті умови які диктує ринок збуту;
6. Забезпечити постійне нарощення обсягів виробництва і реалізації продукції;

7. Запровадити адекватну цінову політику, через те що на ринку в основному діють договірні ціни;

8. Прийняти заходи, які безпосередньо стосуються підвищення продуктивності праці свого персоналу, цьому сприятиме участь працівників у прибутках підприємства.

Основні чинники які можуть безпосередньо впливати на збільшення прибутку підприємства і які воно може контролювати на інших суб'єктів це – внутрішні джерела.

ТДВ «Яготинський маслозавод» повинне приділяти увагу новим методам управління витратами, Таким як управлінський облік. За допомогою цього методу можна контролювати витрати підприємства. Управління витратами дозволяє проводити раціоналізувати структуру витрат.

Щоб зберегти рівень прибутку даного підприємства або підвищити його, можна визначити початок випуску нового продукту, як певної інновації, на яку буде особливий попит на ринку. Або ж покращити вже існуючі товарів. Цей етап може зайняти певну кількість часу для його проектування, протягом якого підприємство може нести збитки в цей період часу. Коли підприємство починає випуск цієї продукції, збитки починають зменшувати через вихід продукції на ринок збуту, і через деякий час воно виходить на рівень беззбитковості. Коли досягається рівень рівноваги цього прибутку на ринку збуту, він може зберігати певний час на незмінному рівні. Такий період може зберігатися досить довгий період, якщо не має конкурентоспроможного продукту на ринку, який не може перетягнути на себе увагу покупців товару. Якщо є конкуренти, то можна повернути увагу споживачів конкурентною ціною та гарною якістю продукту.

Можна також сказати що підвищення ціни сприяє зниженню купівельної спроможності. Але якщо це стається то не завжди, а по-друге якщо це стається, то можна пожертвувати скороченням продажу товару, якщо це зможе компенсувати підвищення ціни на товар. В будь-якій ситуації це змінює прибуток підприємства.

Дуже важливим чинником для збільшення прибутку підприємства є

зменшення собівартості виробленої продукції. Між продуктом який стоїть на полиці і його собівартістю є пряма залежність. Є багато чинників собівартості, тому треба аналізувати для зниження або підвищення, для того що прийняти заходи скорочення рівня витрат. Чим менше продукт коштує у виробництві ти за меншою ціною можна його продавати, та бути більш конкурентоспроможним на ринку і отримувати більший прибуток за допомогою більшого попиту на твій продукт. В сучасному світі є безліч прийомів зменшення витрат, наприклад:

- економія паливно-сировинних ресурсів;
- матеріальних і трудових витрат;
- зниження частки амортизаційних витрат;
- скорочення адміністративних витрат;
- більш дешева сировина для виробництва продукції.

Але слід пам'ятати що у всього є своя межа, і це може призвести до зниження якості продукції.

У зв'язку з тим що основною частиною прибутку підприємства є реалізація продукція на ринку, то цій частини треба приділяти основну увагу. Прямим впливом на це, є такий пункт як нереалізована продукція. Це може бути чи через малий термін зберігання, велику ціну що робить його не конкурентно-спроможним, чи просто не привабливу упаковку. Через це дане підприємство має вжити конкретних заходів для запобігання втрати обсягу прибутку.

Прибуток підприємства є основним ресурсом фінансування розвитку підприємства, модернізації та удосконалення матеріально-технічної бази. Підприємство працює на збільшення прибутку або збереженні його на певному рівні.

ВИСНОВКИ

У написанні кваліфікаційної роботи були досліджені та виконані наступні завдання:

1. У роботі було визначено сутність, структуру та особливості формування, а також використання внутрішніх джерел фінансування підприємства.

Якщо провести узагальнення, щодо внутрішніх джерел фінансування підприємства, то до таких джерел безпосередньо належить власний капітал, який включає в себе: внески власників організації, реінвестування прибутку, реструктуризація активів.

В складі внутрішніх джерел формування власних фінансових ресурсів головне місце прийнято віддавати прибутку, який залишається в розпорядженні компанії. Він формує одну із найбільших частин власних фінансових ресурсів підприємства, забезпечує приріст власного капіталу, а у відповідності – й зростання ринкової вартості організації.

2. У роботі було наведено загальну характеристику та проаналізовано основні прями діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод».

Якщо узагальнити, то ТДВ «Яготинський маслозавод» – один з найбільш потужних в Україні підприємств які займаються виробництвом молочної продукції.

Основним видом діяльності даного підприємства є переробка молока, виготовлення масла.

Основною метою створення компанії та проведення підприємницької діяльності є отримання та примноження фінансового результату – прибутку.

3. У роботі була проведена оцінка та аналіз фінансового стану ТДВ «Яготинський маслозавод».

Якщо узагальнити, то аналіз показників фінансової стійкості показав, що

аналізоване підприємство є фінансово не стійким. Аналіз рентабельності підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» показав, що більшість показників зазнали зменшення, що є негативною ознакою провадження фінансової діяльності даного підприємства.

Аналіз ділової активності ТВД «Яготинський маслозавод» показав, що ділова активність підприємства є посередньою, це було спричинено збільшенням певної групи показників.

Аналіз основних фондів досліджуваного підприємства показав, що основні фонди компанія використовує неефективно.

Завершальним етапом був проведений аналіз структури власних джерел фінансування. Він показав, що найбільшу частину власного капіталу становить нерозподілений прибуток, а найменшу – резервний капітал.

4. На завершальному етапі написання кваліфікаційної роботи були дослідженні основні напрями щодо вдосконалення та диверсифікації внутрішніх джерел фінансування ТДВ «Яготинський маслозавод».

Для економічного зростання підприємства, можливо запропонувати наступні напрямки розвитку:

1. Нарощення обсягів виробництва і реалізації продукції;
2. Зменшення витрат на виробництво та вироблення продукції за допомогою нових сучасних методів управління витратами, однією із яких є управлінський облік;
3. Зняття з виробництва продукції яка низькорентабельна для підприємства та удосконалення середньо рентабельної продукції для покращення її ситуації на ринку збуту;
4. Постійний моніторинг конкурентоспроможних компаній та аналіз ринку збуту для товару;
5. Організація процесу виробництва таким чином щоб, воно могло швидко переналагодити своє виробництво під ті умови які диктує ринок збуту;
6. Постійне нарощення обсягів виробництва і реалізації продукції;
7. Мати адекватну цінову політику, через те що на ринку в основному

діють договірні ціни;

8. Прийняття заходів стосовно підвищення продуктивності праці свого персоналу, цьому сприятиме участь працівників у прибутках підприємства.

Основні чинники які можуть безпосередньо впливати на збільшення прибутку підприємства і які воно може контролювати на інших суб'єктів це – внутрішні джерела.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Амортизація // Юридична енциклопедія : [у 6 т.] / ред. кол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. – К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1998. – Т. 1 : А – Г. – 672 с. – ISBN 966-7492-00-X.
2. Багацька К.В., Говорушко Т.А., Шеремет О.О. Фінансовий аналіз: Підручник. – К., 2014. – с. 320 с
3. Бердар М. М. Б 48 Фінанси підприємств. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.
4. Бланк И.А. Управление формированием капитала / Бланк И.А. – К.: Вид-во "Ника-Центр", 2000. – 512с.
5. Внутрішні джерела фінансування. [Електронний ресурс] URL: https://studopedia.com.ua/1_232336_vnutrIshnI-dzherela-fInansuvannya-pIdpriemstv.html
6. Внутрішні джерела фінансування підприємства [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.finalearn.com/lifers-472-3.html>
7. Воробйов Ю.М. Особливості формування фінансового капіталу підприємств / Воробйов Ю.М. // Фінанси України. – 2001. - №2. – С. 77-85.
8. Забезпечення: поняття, види та основні правила бухобліку [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://interbuh.com.ua/ua/documents/ib/9343/130110>
9. Зятковський І. В. Фінансове забезпечення діяльності підприємств: Монографія. – Тернопіль. Економічна думка. – 2000. – 215 с. (С. 44-150)
10. Офіційний сайт ТДВ «Яготинський маслозавод» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://milkalliance.com.ua/company/inform/yagotinskij-maslozavod/>
11. Павленко О. П. «Економічна сутність та методологічні основи фінансового забезпечення відтворення основних засобів аграрних підприємств».

Ефективна економіка. [Електронний ресурс]. Режим доступу:
<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=520>

12. Самойлова Т. А. «Джерела формування фінансового капіталу підприємства». [Електронний ресурс]. Режим доступу:
<https://magazine.faaf.org.ua/dzherela-formuvannya-finansovogo-kapitalu-pidpriemstva.html>

13. Словники та енциклопедії [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://investments.academic.ru>

14. Фінанси підприємств: навч. посібник / за ред. Г. Я. Аніловської, І. Б. Висоцької. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 440 с.

15. Фінанси підприємств: Навч. посіб. / О. Ю. Ніпіаліди, Н. І. Карпишин. – Тернопіль: Економічна думка, 2009. – 232 с.

16. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. URL:
http://bookss.co.ua/book_finanova-diyalnistsubyektiv-gospodaryuvannya_846/4.

17. Юридична енциклопедія : [у 6 т.] / ред. кол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. – К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2004. – Т. 6 : Т – Я. – 768 с. – ISBN 966-7492-06-0.

Додаток А

Підприємство	Товариство з додатковою відповідальністю "Яготинський маслозавод"	за ЄДРПОУ
Територія	Київська область, м.Яготин	за КОАТУУ
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з додатковою відповідальністю	за КОПФГ
Вид економічної	Перероблення молока, виробництво масла та сиру	за КВЕД

Середня кількість працівників: 918

Адреса, телефон: 07700 м.Яготин, Шевченка, 213, (04575)5-59-88 Одніця виміру: тис.грн. без десяткового знака

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці): за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

**Баланс
(Звіт про фінансовий стан)**

Форма №1

				Код за ДК 'Д'	1801001
Актив	Код рядка	2018	2019	2020	
1	2	3	4	5	
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи	1000	0	0	0	
первісна вартість	1001	0	0	0	
накопичена амортизація	1002	0	(0)	(0)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0	0	
Основні засоби	1010	288 984	299 742	449 730	
первісна вартість	1011	497 008	555 394	745 525	
знос	1012	208 024	(255 652)	(295 795)	
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0	0	
первісна вартість	1016	0	0	0	
знос	1017	0	(0)	(0)	
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0	0	
первісна вартість	1021	0	0	0	
накопичена амортизація	1022	0	(0)	(0)	
Довгострокові фінансові інвестиції:					

які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	77 225	77 225	52 495
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	115	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	23 633	19 734
Усього за розділом I	1095	366 209	400 715	521 959
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	111 350	106 923	166 210
Виробничі запаси	1101	70 728	68 487	80 177
Незавершене виробництво	1102	6 042	4 990	5 528
Готова продукція	1103	30 856	30 989	75 317
Товари	1104	3 724	2 457	5 188
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	315 882	414 886	443 374
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	8 745	8 394	7 737
з бюджетом	1135	37	13 105	912
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	19
із внутрішніх розрахунків	1145	380 464	386 072	389 781
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	913	7 416	7 765
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	33 152	19 270	10 217
Готівка	1166	23	19	2
Рахунки в банках	1167	0	19 251	10 215
Витрати майбутніх періодів	1170	187	197	249

Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	1 011	130	1 182
Усього за розділом II	1195	851 741	956 393	1 027 446
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	1 217 950	1 357 108	1 549 405

Пасив	Код рядка	2018	2019	2020
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 797	3 797	3 797
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	1 528
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	450 918	524 553	587 459
Неоплачений капітал	1425	0	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	0	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	454 715	528 350	592 784
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	163 493	219 143	201 451
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0

Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви	1530	0	0	0
у тому числі:				
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	163 493	219 143	201 451
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	154 819	129 238	216 608
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	6 225	8 185
товари, роботи, послуги	1615	155 939	172 321	201 194
розрахунками з бюджетом	1620	13 066	14 344	4 840
у тому числі з податку на прибуток	1621	9 087	2 807	499
розрахунками зі страхування	1625	1 266	1 486	1 794
розрахунками з оплати праці	1630	4 645	5 293	6 461
одержаними авансами	1635	0	0	25
розрахунками з учасниками	1640	1 789	2 988	1 790
із внутрішніх розрахунків	1645	215 919	208 694	290 562
страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	9 567	14 599	17 938
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	42 732	54 427	5 773
Усього за розділом III	1695	599 742	609 615	755 170
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними	1700		0	0

активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття				
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		0	0
Баланс	1900	1 217 950	1 357 108	1 549 405

Керівник

Косяченко Сергій Олександрович

Головний бухгалтер

Каплій Оксана Олександрівна

Дата

Додаток Б

Товариство з додатковою відповідальністю

Підприємство

"Яготинський маслозавод"

за ЄДРПОУ

КОДИ
01.01.2021
00446003

**Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)**

Форма №2

I. Фінансові результати

Код за
ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	2018	2019	2020
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 201 672	3 166 323	3 160 485
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2 342 351)	(2 657 868)	(2 566 752)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	859 321	508 455	593 733
збиток	2095	0	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових	2112	0	0	0

резервах				
Інші операційні доходи	2120	5 034	3 332	5 869
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0	0
Адміністративні витрати	2130	(26 531)	(33 076)	(33 139)
Витрати на збут	2150	(446 501)	(239 378)	(246 123)
Інші операційні витрати	2180	(23 454)	(15 995)	(22 961)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток	2190	367 869	223 338	297 379
збиток	2195	0	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0	0
Інші фінансові доходи	2220	5 477	2 539	3 503
Інші доходи	2240	116	24 903	19
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0	0
Фінансові витрати	2250	(62 482)	(72 302)	(79 520)
Втрати від участі в капіталі	2255	0	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(1 421)	(24 739)	(3)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток	2290	309 559	153 739	221 378
збиток	2295	0	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-55 827	-24 192	-36 637
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0	0
Чистий фінансовий результат:	2350	253 732	129 547	184 741

прибуток				
збиток	2355	0	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	2018	2019	2020
1	2	3	4	5
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	253 732	129 547	184 741

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	2018	2019	2020
1	2	3	4	5
Матеріальні затрати	2500	1 944 364	3 111 347	2 068 674
Витрати на оплату праці	2505	109 285	163 734	147 942
Відрахування на соціальні заходи	2510	23 122	35 183	29 646
Амортизація	2515	37 373	62 277	56 513
Інші операційні витрати	2520	417 386	641 210	545 613
Разом	2550	2 531 530	4 013 751	2 848 388

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	2018	2019	2020
1	2	3	4	5
Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих	2605	0	0	0

акцій				
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,000000	0,000000	0,000000
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,000000	0,000000	0,000000
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00	0,00

Керівник

Косяченко Сергій Олександрович

Головний бухгалтер

Каплій Оксана Олександрівна